

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти

впродовж життя

31 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»

спеціальності 053 «Психологія»

освітньо-професійна програма «Психологія»

факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя

кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
психології та соціального забезпечення
28 серпня 2023 р.,
протокол № 7

В.о. завідувача кафедри психології та
соціального забезпечення

 Марина ОКСЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної програми

 Олег МАТЕЮК

Житомир
2023 -2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/2

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою атестації здобувачів вищої освіти є перевірка у студентів на базі отриманих у ЗВО теоретичних знань, професійних вмінь і навичок з теорії і практики психології, компетентностей, необхідних для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної психологічної діяльності.

Програма атестації зі спеціальності 053 «Психологія» складена на основі навчальних програм практичного спрямування у сфері психології, а саме: «Психологія впливу», «Психологія самопізнання та саморегуляції», «Соціально-психологічна адаптація», «Психологія надзвичайних ситуацій», «Сучасні методи психокорекції та психотерапії».

Основна мета атестаційного екзамену полягає у визначенні відповідності професійної підготовки випускників спеціальності 053 «Психологія» до освітньої характеристики та рівня їх готовності до самостійної психологічної діяльності і якості засвоєння програм з вищезазначених курсів.

Екзамен проводиться у тестовій формі.

Тести готуються у відповідності до розміщеної нижче програми підготовки.

З метою забезпечення об'єктивності, кожен блок тестових завдань готується профільними викладачами у кількості, що значно перевищує необхідний мінімум та передаються до деканату. Шляхом рандомного вибору з них формується кількість блоків тестових запитань, що відповідає кількості студентів відповідного курсу.

Для встановлення відповідності тестових завдань програмі підготовки допускається зовнішнє рецензування.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/3

Перелік компетентностей, які мають бути перевірені під час атестаційного екзамену

№	Компетентності	
1	<i>Інтегральна</i>	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
2	<i>Загальні</i>	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
3	<i>Спеціальні</i>	СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях. СК11. Здатність здійснювати психологічний супровід осіб в кризових та надзвичайних ситуаціях і надавати психологічну допомогу цим категоріям населення. СК12. Здатність використовувати психологічний інструментарій надання допомоги представникам соціально-вразливих категорій населення. СК13. Здатність до викладацької діяльності, проектування, оптимізації та оцінювання якості навчально-виховного процесу й освітнього середовища.
4	<i>Програмні результати навчання</i>	ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів. ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/4

		<p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.</p> <p>ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.</p> <p>ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p> <p>ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.</p> <p>ПР12. Володіти сучасними технологіями викладання у вищій школі, уміти проектувати, розробляти та впроваджувати інноваційні засоби викладацької діяльності, створювати сприятливе освітнє середовище.</p> <p>ПРН13. Визначати напрями психологічного супроводу осіб в кризових та надзвичайних ситуаціях, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадаптації цих категорій населення.</p> <p>ПРН14. Вміти застосовувати інноваційні психологічні технології при роботі з соціально-вразливими категоріями населення.</p>
--	--	---

Критерії оцінювання знань

Критерії оцінювання – це система якостей, яка дозволяє реалізувати принцип єдності вимог до змісту і форми контролю рівня засвоєння знань і вмінь та їх об'єктивного оцінювання.

Шкала оцінювання

За шкалою	Атестаційний екзамен	Бали
А	Відмінно	90-100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/5

B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/6

Програма підготовки блок «Психологія впливу»

Тема 1. Психологія впливу: загальна характеристика.

Поняття «вплив», «особистісний вплив», «соціальний вплив». Поняття психологічного впливу. Понятійний апарат психологічного впливу: психотехніка, технологія, метод, прийом, засоби, алгоритм, стратегія, тактика, мішень впливу. Характеристика параметрів впливу: навмисний і ненавмисний; прямий і непрямий; безпосередній і опосередкований; явний і прихований; короткочасний і довгостроковий. Основні механізми впливу (переконання, навіювання, зараження, наслідування). Огляд наукових концепцій соціально-психологічного впливу.

Тема 2. Чинники і закономірності психологічного впливу на особистість.

Значення та функції впливів. Підходи до впливу: психосоціальний підхід, владний підхід, стратегії впливу за Г. Ковальовим (імперативна, маніпулятивна, розвивальна). Суб'єкт-суб'єктно і суб'єкт-об'єктно орієнтований вплив; підкорення, ідентифікація і інтерналізація. Універсальна модель прихованого впливу (збір інформації про адресата, виявлення мішеней впливу і приманок, атракція, спонукання адресата до дії, вигреш ініціатора впливу). Ефективність впливів. Змістова суть концепції соціально-психологічного впливу. Характеристика принципу взаємообміну. Послідовність і зобов'язання у системі соціальних відносин. Принципи соціального доказу і авторитету. Правило благоприхильності та його концептуальне обґрунтування. Принцип дефіциту та психологічний захист від нього.

Тема 3. Основні форми та методи здійснення психологічного впливу.

Класифікація методів впливу: вплив на суб'єктивні моделі дійсності, вплив на джерела активності, вплив на фактори-регулятори прояву активності, вплив на фонові стани. Модель прихованого впливу та її реалізація (трансактний аналіз, нейролінгвістичне програмування (НЛП), методи переконання). Соціальні автоматизми за Р. Чалдіні (принцип «взаємного обміну», принцип «зобов'язання й послідовності», принцип «соціального доказу», принцип «прихильності», принцип «авторитету», принцип «дефіциту»). Види переконання: аргументація тезис, аргумент, види аргументації (одностороння, двостороння, пряма, непряма), техніки аргументації («метод позитивних відповідей Сократа», «метод двосторонньої аргументації»). Види навіювання (пряме, опосередковане, навмисне, ненавмисне, самонавіювання, гіпнотичне). Види зараження (довільне, мимовільне). Види наслідування (конгруенція, інтерпорація, узгодження, супровід, референтність, логічне – нелогічне, внутрішнє – зовнішнє, всередині одного соціального прошарку – всередині кількох, наслідування-мода – наслідування-звичай, довільне – мимовільне). Загальна характеристика моделі впливу у пізнанні Ф. Зімбардо та М. Ляйппе. Спрямування психологічного впливу на поведінку та установки людини. Дія впливу на зміну установок через

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/7

переконавання. Опір і підкорення як проблеми психологічного впливу. Типи та стратегіями психологічного впливу.

Тема 4. Психологічний вплив як маніпуляція.

Поняття маніпуляції як різновиду соціально-психологічного впливу. Критерії, ознаки, аспекти, характеристики та етапи маніпуляції. Причини, передумови, корені маніпуляції. Мішені маніпуляторів свідомості знакові системи, почуття, мислення, відчуття, сприймання, пам'ять. Маніпуляції у діловому спілкуванні. Макіавеллізм і маніпуляція. Маніпулятивні характери. Види маніпулятивного впливу: за Е. Шостромом (активний, пасивний, змагальний, байдужий, «диктатор», «слинтяй», «калькулятор», «прилипала», «задирака», «хороший хлопець», «суддя», «захисник»); за О. Сидоренко (гедоністична, прагматична, зустрічна); за Є. Доценко («перцептивні маріонетки», «конвенціональні роботи», «живі знаряддя», «скерований умовивід», «експлуатація особистості адресата», «духовне помикання»). Складові маніпуляції. Маніпулятивна технологія. Механізми маніпулятивного впливу. Деструктивність маніпулятивного впливу.

Тема 5. Психологічний вплив у різних сферах життєдіяльності особистості.

Багатогранність соціальних й індивідуальних реальностей людей: переваги та недоліки. Залежність людини від впливів соціуму й інших індивідів, уразливість для негативних впливів та ілюзій. Вплив групи на особистість: конформізм, фасилітація, соціальні лінощі, групова поляризація, групування мислення, вплив меншості. Масові впливи у великих групах: деіндивідуалізація, масова комунікація. Управління й маніпуляція у натовпі. Слухи. Вожаки натовпу та їх способи переконання. Феномен деструктивних культур й контролю свідомості. Пояснення контролю свідомості: екзотичні й буденні психологічні маніпуляції. Основні моделі контролю свідомості (реформування мислення). Методи вербовки та контролю свідомості в деструктивних культурах. Групове мислення як механізм впливу на особистість в деструктивному культурі. Психологічні механізми впливу на особистість в культурі. Вплив деструктивних релігійних сект на психічне здоров'я й особистість людини. Впливи в торгівлі, рекламі та політиці. Інформаційні впливи й засоби масової комунікації. Пропаганда й дискусійне переконання: різниця принципів й механізмів. Впливи в процесах виховання та освіти.

Тема 6. Психологічні теорії захисту від впливів.

Психологічні особливості протистояння психологічним впливам. Залежності: попередження та подолання. Універсальний алгоритм захисту. Активний і пасивний захист. Специфічні та неспецифічні захисти від маніпуляцій. Система методів протидії психологічним впливам.

Тема 7. Методи, методики та техніки захисту від негативних психологічних впливів.

Психологічний захист від маніпуляції. Контрманіпуляція («метод перелицювання аргументів партнера», «метод розгортання аргументації», «метод розподілу аргументів»). Способи виявлення обману чи спроби психологічного впливу. Цивілізоване протистояння психологічному впливові за О. Сидоренко. Методи, методики та техніки цивілізованого протистояння

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/8

психологічному впливові (моніторинг емоцій, психологічне самбо, інформаційний діалог, конструктивна критика, цивілізована конфронтація, енергетична мобілізація, творчість, ухилення, відмова), техніки психологічного самбо («безкінечного уточнення», «зовнішнього погодження» або «наведення туману», «зламаної платівки», «англійського професора»), техніки інформаційного діалогу (питання на прояснення суті справи, питання на прояснення цілей маніпулятора, відповіді й повідомлення, пропозиції за змістом справи, пропозиції обмеження сфери обговорення, відмова чи відстрочка відповіді), техніки конструктивної критики (висловлювання сумніву в доцільності, цитування минулого випадку, посилення на три причини).

Тема 8. Проблеми захисту від негативного психологічного впливу.

Інформаційно-психологічна безпека особистості: стан та можливості психологічного захисту. Проблеми соціально-психологічної екології і безпеки. Етичні та юридичні аспекти впливу й переконання. Необхідність цілеспрямованого формування культури впливу і сприйняття впливів. Можливості, межі й перспективи цілеспрямованого (усвідомленого) впливу і переконання.

Інформаційні джерела блоку.

1. Двіжона, О., Чуйко, Г. (2018). Основи психологічного впливу. Частина 1. Чернівці: ЧНУ. 116 с.
2. Кара-Мурза, С. Г. (2019). Маніпуляція свідомістю: Навчальний посібник. Видання друге. К.: Оріони. 528 с.
3. Матеюк, О. А. (2018). Професійний психологічний вплив військового керівника на підлеглих в особливих умовах діяльності : монографія / О. А. Матеюк. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ. 278 с.
4. Мороз, В. М., Скрипкін, О. Г. (2020) Керівні психологічні техніки: посібник для командира роти (взводу) / В.М. Мороз, О.Г. Скрипкін. К.: НДЦ ГП ЗС України. 72 с.
5. Орбан-Лембрик, Л. Е. (2020). Види психологічного впливу // <https://cutt.ly/9MeEuPN>.
6. Татенко, В. (2018). Соціальна психологія впливу : [монографія] / В. Татенко ; Акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. К. : Міленіум. 215 с.
7. Cass, R. (2019). Sunstein. Conformity. The Power of Social Influences. 176 p.
8. Cialdini, R. (2021). Influence, now and expanded: the psychology of persuasion / Robert Cialdini. New York. Harper Business. 592 p.

Програма підготовки блок «Психологія самопізнання та саморегуляції»

Тема 1. Самосвідомість особистості.

Проблема самосвідомості в українській та зарубіжній психологічній думці. Структура «Я-концепції» особистості. Компоненти самосвідомості.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/9

Тема 2. Концепція чотирьох рівнів духовного розвитку як ключ до самопізнання людської сутності.

Спонування як конститутивний елемент людської психіки. Рівні духовного розвитку людини. Я-концепція психолога як орієнтир до проблеми самопізнання.

Тема 3. Основні психологічні методи процесу самопізнання.

Метод самоспостереження як основний метод психологічного пізнання. Метод рефлексії. Методи самоаналізу, самоопитування, самоанкетування.

Тема 4. Проблема самопізнання темпераменту та характеру особистості.

Методика З-ФЛО. Методика експрес-діагностики характерологічних особливостей особистості. Акцентуації характеру (тест К. Леонгарда).

Тема 5. Проблема самопізнання когнітивних процесів.

Методика «Слухова пам'ять». Методика «Коректурна проба». Методика «Виявлення загальних понять».

Тема 6. Проблема самопізнання емоційно-вольових процесів та станів особистості.

Методика «Шкала тривожності» Дж. Тейлор. Методика виявлення рівня нервово-психічної врівноваженості (анкета «Прогноз»). Міннесотський багатомірний особистісний опитувальник (методика ММРІ).

Тема 7. Техніки саморегуляції в методі логотерапії.

Самодистанціювання та самотрансценденція як сутнісні ознаки людської природи. Техніка парадоксальної інтенції. Техніка дерефлексії.

Тема 8. Техніки саморегуляції за методом аутогенного тренування.

Значення та можливості застосування аутогенної релаксації у різних життєвих ситуаціях. Принципи аутогенного тренування за І. Г. Шульцем. Нижча ступінь: медитативні техніки фізичної та психічної релаксації. Вища ступінь: формування медитативних образів для більш глибокої релаксації.

Тема 9. Практики саморегуляції за методом самотрансцендентної терапії.

Загальна характеристика методу самотрансцендентної терапії. Психологічні та духовні практики саморегуляції.

Інформаційні джерела блоку.

1. Гроф С. Психологія майбутнього. Уроки сучасних досліджень самості. Львів: Terra Incognita, 2019. – 400 с.
2. Килівник А.М., Матвієнко Я.О. Психологічні особливості поняття

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 10

саморегуляції особистості. // Теорія і практика сучасної психології . 2019. №2, Т1.С. 54–57.

3. Комарек С. Тіло, душа та їхнє спасіння або Нариси про здоров'я, нездоров'я і психосоматику. Львів. – Апріорі, 2021. – 232 с.

4. Корб А. У пастці депресії. Як подолати тривожність і радіти життю. Київ, 2019. 216 с.

5. Сабадуха В.О. Метафізика суспільного та особистісного буття. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. – 647 с.

6. Тесленко М.М., Юдіна М.О. Психологічні особливості саморегуляції навчально-професійної діяльності студентів // Психологія і особистість. 2018. №1 (13). С. 118–127.

8. Юнг К.Г. Аіон. Нариси щодо символіки самості. Львів: «Астролябія», 2019. – 432 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 11

Програма підготовки блоку «Соціально-психологічна адаптація»

Тема 1. Основні напрямки досліджень соціально-психологічної адаптації.

Напрямки досліджень адаптації: медико-психологічні аспекти (внутрішньо особистісні процеси – динаміка та гармонія потребово-мотиваційної сфери особистості, установлення контакту суб'єкта адаптації зі своїм власним «Я»); психофізіологічний аспект (адаптація як процес урівноважування, перебудови різних психофізіологічних систем організму, спрямованих на підтримання внутрішнього гомеостазу).

Стадії адаптації, що визначаються на основі об'єктивно фіксованих змін психофізіологічних показників, їх динаміки у ході діяльності; комплексне вивчення станів (вивчення психічних і функціональних станів в процесі діяльності).

Тема 2. Механізми адаптації особистості.

Особистісно-індивідуальні механізми адаптації. Адаптивні процеси та реакції людини як індивіда в умовах суттєвих змін у зовнішньому середовищі. Адаптація як неперервне протиріччя між змінами та збереженням, динамікою та статикою. Концепція адаптаційного синдрому Г. Сельє. Індивідуальний рівень адаптивності. Рівні адаптивності за характером реактивності організму. Типи індивідів (В. Казначеев), залежно від особливостей протікання адаптивних процесів: спринтери – для яких характерні короткочасні зміни, що швидко розвиваються й інтенсивно протікають; стайери – зміни повільно розвиваються та помірної інтенсивності, але досить довго зберігаються адаптивні зрушення. Адаптація та біоритми людини.

Тема 3. Процесуальний і результативний підходи до вивчення соціально-психологічної адаптації.

Успішна адаптація як оптимальна рівновага між цінностями, особливостями індивіда й правилами, вимогами оточуючого соціального середовища. Сукупність психічних якостей, які сформувалися у процесі адаптації та привели до того чи іншого результату. Сукупність адаптаційних новоутворень психіки (знання, уміння, навички, система міжособистісної взаємодії з соціальним оточенням). Самототожність адаптанта. Схема оцінки процесу адаптації: вплив факторів середовища, сприйняття цього впливу суб'єктом, актуалізація попередньо сформованих сторін життєдіяльності, засобів внутрішньо- та міжособистісної взаємодії, досягнення стану адаптації внаслідок достатнього пристосування за рахунок актуалізованих засобів.

Тема 4. Ресурсний підхід у забезпеченні соціально-психологічної адаптації особистості.

Витоки наукових основ ресурсного підходу (Б. Вернефельт). Основне положення ресурсного підходу – досягнення рівноваги між експлуатацією існуючих ресурсів та розвитком нових. Ресурси як запаси чого-небудь, які можна використати в разі потреби; засіб, можливість, якими можна скористатися у разі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 12

необхідності. Зовнішні фактори (системи стимулів діяльності, умови забезпечення інформацією, соціально-психологічний клімат, матеріально-технічне забезпечення) та внутрішні ресурси (біогенетичні, пов'язані зі спадковістю; фізіологічні – стан здоров'я, особливості будови організму, фізична витривалість, вік, стать та ін. у контексті адаптивних процесів); індивідуально-психологічні чинники (рівень інтелектуального розвитку – інтелектуальні ресурси, особливості емоційно-вольової сфери). Види потенціалів особистості (культурний, інтелектуальний, комунікативний, моральний, аксіологічний, творчий, управлінський, трудовий).

Тема 5. Психологічні особливості соціально дезадаптованих осіб.

Стан дослідження феномена дезадаптації у зарубіжній та вітчизняній літературі. Дезадаптація як небажання визнавати або невміння виконувати вимоги соціального середовища, а також реалізовувати свою індивідуальність у конкретних соціальних умовах. Психофізіологічні чинники виникнення девіантної поведінки. Дезадаптація особистості у психодинамічних теоріях (К. Абрахам, М. Кляйн, З. Фрейд). Теорія об'єктних відносин (Д. Віннікот), теорії неофрейдистів (А. Адлер, К. Юнг) та еґо-психологів (Е. Еріксон, К. Хорні). Теорія прив'язаності (Д. Боулбі). Типові особистісні розлади внаслідок порушень прив'язаності. Теорія сепарації-індивідуації (М. Малер).

Порушення поведінки, зумовлені дисгармонійним психічним розвитком (акцентуації характеру, невротичні розлади, кризові стани та порушення потягів, прояви психічних захворювань та аутичні розлади). Психологічна та соціальна дезадаптація: вікові аспекти. Мотиваційна, афективно-когнітивна та поведінкова складові особистісної дезадаптації. Сутність суб'єктивного та об'єктивного підходів до вимірювання дезадаптації.

Тема 6. Діагностика соціальної адаптації-дезадаптації особистості.

Типи та рівні дезадаптації особистості. Порушення правових норм: деліквентна поведінка. Порушення моральних норм поведінки: занедбаність, біологічно зумовлена соціальна дезадаптація, ситуативна дезадаптація (Н. Максимова). Стереотипи поведінки: оригінали-диваки, особистість з порушеннями психофізичного розвитку.

Адиктивна поведінка (епідеміологія хімічної залежності, фактори ризику адиктивної поведінки, нейропсихологічні паттерни адиктивної поведінки (Б. Ткач), особливості клінічних форм адиктивної поведінки, нехімічні адикції (патологічний потяг до азартних ігор (Ф. Щеглов), еротичні адикції: любовні, сексуальні адикції, «соціально прийнятні» адикції: спортивні адикції, адикції стосунків, адикція трати грошей, інтернет-адикції (О. Єгоров, С. Ігумнов). Рівні дезадаптації: психотичний рівень організації особистості, невротичний рівень організації особистості. Рівні дезадаптації в залежності від етапу травматизації, чинників та умов формування.

Сучасні моделі вимірювання соціально-психологічної дезадаптації. Методи діагностики дезадаптації та їх інтерпретація. Проблеми інтерпретації діагностичних процедур. Проективні методи діагностики дезадаптації. Взаємодія

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 13

психолога з іншими фахівцями у процесі діагностики та надання психологічної допомоги.

Тема 7. Психологічна допомога людині з дезадаптивною поведінкою.

Дослідження внутрішніх суперечностей як різновиду психологічної дезадаптації в теорії поля (К. Левін) та когнітивній концепції (Л. Фестінгер). Гуманістичні теорії особистості (К. Роджерс, А. Маслоу). Когнітивно-біхевіоральні концепції дезадаптації особистості. Теорія сімейних систем М. Боуена. Психогенеалогія (А. Шутценбергер). Концепції духовності у подоланні дезадаптації (Д. Авдєєв, І. Влахос).

Психологічне консультування з проблем дезадаптації. Психотерапія та психокорекція дезадаптації людей різного віку. Техніки класичних напрямків психотерапії у вирішенні проблем дезадаптації: психоаналітичне інтерв'ю, когнітивні домашні завдання, емоційно-стресова психотерапія. Потенційні можливості нових напрямків психотерапії з подолання дезадаптаційних станів: позитивна, процесуальна психотерапія, бодинаміка, діаналіз, православна психотерапія. Асоціативні методи роботи з соціально дезадаптованими особами.

Тема 8. Професійна адаптація та технології підвищення адаптованості особистості.

Особистість як суб'єкт професійної адаптації. Професійний стрес та процес адаптації. Стрес і стресостійкість особистості. Фрустрація й агресивність особистості. Терпимість і стрес-толерантність. Індивідуальний стиль діяльності. Рівні професійної мотивації та їх роль у забезпеченні адаптивних процесів. Мотивація розвитку у професійній діяльності. Психологічна структура професійної адаптації. Труднощі цілепокладання, взаємодії, особливості емоційного реагування та їх усвідомлення. Характеристика психологічного простору особистості у процесі професійної діяльності та соціально-психологічна адаптація.

Способи регуляції психофізіологічних станів. Групові та індивідуальні форми роботи психолога з дезадаптованими. Корекційна робота відповідно до проявів соціальної та професійної дезадаптації. Проективні методи роботи з підвищення адаптаційних ресурсів особистості. Техніки роботи з психологічною травмою (Д. Уайнхолд, Б. Уайнхолд). Асоціативні методи роботи з психологічною травмою. Робота з механізмами психологічного захисту дезадаптованих: проекцією, раціоналізацією, запереченням (А. Пилипенко, І. Соловійова). Техніки роботи з агресією. Фототерапія у роботі з дезадаптованими (У. Халкола, О. Копитін). Ресурси казкотерапії (З. Евстігнеєва, Р. Ткач). Техніки контейнерування або трансформації (У. Біон). Техніки роботи з відчуттями (арттерапія, терапія творчим самовираженням за М. Бурно), емоційно-образна терапія (М. Лінде), техніки символдрами, транзактного аналізу та психодрами. Особливості роботи психолога залежно від типу професійного середовища.

Інформаційні джерела блоку

1. Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства: матеріали IV Всеукраїнського науково-практичного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/14

круглого столу з міжнародною участю (24 квітня 2019 року); за заг. ред. О.Г. Льовкіної, Р.А. Калениченка. – Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2019. – 468 с.

2. Групові ресурси подолання наслідків негативних соціальних явищ : практичний посібник / Л. Г. Чорна, П. П. Горностаї, В. І. Вус, О. Л. Коробанова, О. Т. Плетка; за наук. ред. Л. Г. Чорної; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. – 98 с.

3. Луценко О. Л. Втрачена та нова адаптивність: сучасні психологічні особливості, що пов'язані з еволюційним минулим / О. Л. Луценко. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. – 312 с.

4. Методики дослідження перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості : методичний посібник / Л.М. Карамушка, О.І.Бондарчук, Т.В. Грубі. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019.

5. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навчальний посібник, Т. 2 / колектив авторів: Л. Царенко, Т. Вебер, М. Войтович, Л. Гриценко, В. Кочубей, Л. Гридковець. – К., 2018. – 240 с.

6. Соціальна адаптація обдарованої особистості: від дитинства до юності : методичний посібник / К. А. Андросович, Л. І. Ткаченко, Г. В. Ільїна, І. О. Якимова, В. М. Шульга. – Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. – 106 с.

7. Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології врегулювання: практичний посібник / Г. М. Бевз, І. В. Петренко, А. І. Гусев, В. І. Давидов, О. В. Івачевська, Н. С. Малєєва, О. Г. Цукур; за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко. – К.: Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 2020. – 144 с.

8. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.; за наук. ред. Т. М. Титаренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019. – 220 с.

9. Столяренко О.Б. Психологія особистості: навчальний посібник / О. Б. Столяренко – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 280 с.

10. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації : монографія / Т. М. Титаренко; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. – 160 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 15

Програма підготовки блок «Психологія надзвичайних станів»

Тема 1. Загальні уявлення про предмет та завдання психології надзвичайних ситуацій

Предмет, завдання та область застосування психології надзвичайних ситуацій. Взаємозв'язок дисципліни з іншими галузями знань. Надзвичайна ситуація, екстремальна ситуація, кризова ситуація, напружена ситуація: співвідношення понять. Типи життєвих світів (подій) особистості: внутрішні і зовнішні, позитивні і негативні. Категорії визначення рівня надзвичайних ситуацій. Конфліктні та безконфліктні надзвичайні ситуації. Надзвичайні ситуації природного характеру. Надзвичайні ситуації техногенного характеру. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру. Соціальні небезпеки, пов'язані із психологічним впливом на людину, з фізичним впливом на людину, із вживанням психоактивних речовин, із захворюваннями, із суїцидом. Надзвичайні ситуації воєнного характеру. Надзвичайні ситуації загальнодержавного, регіонального, місцевого та об'єктового рівнів. Проблема екстремальності у сучасній психологічній науці.

Тема 2. Психологічні особливості стресового розладу постраждалих у надзвичайних ситуацій

Поняття про стрес та основні підходи до його дослідження (теорії Г.Сельє, Р.Лазаруса, Ю.Л.Александровського та ін). Семантичний та феноменологічний аналіз понять «стрес», «психічна напруженість», «емоційний стрес», «професійний стрес», «емоційне вигорання». Динаміка розвитку загального адаптаційного синдрому за теорією канадського фізіолога Г.Сельє. Особливості формування стресу в надзвичайних ситуаціях. Особливості формування суб'єктивного ставлення до надзвичайної ситуації як стресової. Фактори, що впливають на особливості реагування в стресовій ситуації (соціальні і особистісні). Суть та основні теорії професійного стресу. Сучасний стан проблеми дослідження стратегій подолання (копінг-механізми) складної ситуації. Фактори, що впливають на формування механізмів та стратегій поведінки в період адаптації до стресової ситуації. Механізми психологічного захисту. Виховання толерантності (стресостійкості) як провідної проблеми психології здоров'я.

Тема 3. Особливості дії психічної травми при надзвичайних ситуаціях

Психічна травма: короткий історичний огляд проблеми. Співвідношення понять «травма», «травматична подія», «травматичний стрес». Чинники розвитку безпосередніх та віддалених негативних наслідків надзвичайних ситуацій. Періоди розвитку психотравмуючої ситуації. Стадії (фази) процесу переживання психотравмуючих ситуацій. Активна і пасивна форма поведінки людини в надзвичайній ситуації. Типи поведінки в надзвичайних ситуаціях. Непатологічні та патологічні психічні реакції на травматичні події у надзвичайних ситуаціях. Поняття про страх, ступор, плач, нервові тремтіння, рухове збудження, агресія, істеричний розлад, апатія, паніка, невроз, реактивний психоз, паніка.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 16

Тема 4. Психологічні аспекти переживання гострого горя як аномальної життєвої кризи

Нормативна та аномальна криза. Синдром втрати (гострого горя). Горе як хвороба, як втрата прихильності, як втрата особистої свободи, як стрес. Стадії переживання гострого горя (Дж.Енджел, Дж.Тельтейбаум). Поведінкові реакції при неускладненому (нормальному, здоровому) горі. Форми дисфункціонального (патологічного, ускладненого) горя (Е.Ліндемманн): відсутнє горе, викривлене горе, перетворене (конвертоване) горе, хронічне горе, відстрочене горе, перебільшене горе, передбачене горе, «не вивільнене» горе. Ставлення до кризової ситуації. Основні принципи психологічної допомоги при гострому горі. Вікові особливості переживання горя. Реакція дітей та підлітків на смерть близької людини. Особливості психологічної допомоги особам залежно від стадії переживання горя.

Тема 5. Зміни особистості під впливом надзвичайних ситуацій

Зміни особистісних якостей людини внаслідок впливу надзвичайних ситуацій. Посттравматичний стресовий розлад: визначення, критерії та методи діагностики. Особливості прояву посттравматичного стресового розладу у дітей. Психодіагностика гострого та посттравматичного стресового розладу у дітей та дорослих. Психотехніки корекції посттравматичного стресового розладу у дітей та дорослих. Особливості групової психотерапії посттравматичних стресових станів постраждалих у надзвичайних ситуаціях. Форми і методи психологічної роботи з психотравмою (психологічний дебрифінг, аутодебрифінг, група підтримки дітям та дорослим в гострому, хронічному та відстроченому стресовому розладі, програма подолання психічних травм дитинства та ін.). Соціально-психологічна адаптація постраждалих в надзвичайних ситуаціях до звичайних умов життєдіяльності.

Тема 6. Екстремальна професійно-психологічна підготовка персоналу ризиконебезпечних професій

Організація екстремальної професійно-психологічної підготовки персоналу аварійно-рятувальних служб та військовослужбовців. Сучасні психолого-педагогічні технології розвитку професійних якостей персоналу аварійно-рятувальних служб та військовослужбовців для роботи в умовах надзвичайних ситуаціях. Методика перевірки та оцінки екстремальної психологічної готовності персоналу аварійно-рятувальних служб та військовослужбовців. Надійність професійної діяльності людини в умовах надзвичайних ситуацій. Внутрішні та зовнішні фактори надійності. Стратегії регуляції професійного стресу працівників «екстремальних» професій. Психічна адаптація до змінених умов існування. Принципи та методи зниження рівня психічних втрат та психічної недієздатності серед персоналу аварійно-рятувальних служб та військовослужбовців. Психологічне забезпечення відновлювального періоду діяльності персоналу ризиконебезпечних професій.

Тема 7. Перша психологічна допомога у надзвичайних ситуаціях

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 17

Поняття, мета та завдання першої (екстреної) психологічної допомоги постраждалим у надзвичайній ситуації. Основні принципи надання екстреної психологічної допомоги у надзвичайних ситуаціях. Специфіка роботи психолога в екстремальних умовах. Основні напрямки роботи психолога в осередку надзвичайної ситуації. Психопрофілактика здорової частини населення, яке опинилося в осередку надзвичайної ситуації. Особливості проведення психотерапії та психопрофілактики постраждалих на місці ліквідації наслідків надзвичайної ситуації (робота психолога із жертвами, ізольованими в осередку надзвичайної ситуації; постраждалими безпосередньо фізично, психологічно, матеріально; очевидцями; спостерігачами; рятувальниками). Правила екстреної психологічної допомоги постраждалим в надзвичайній ситуації. Види екстреної психологічної допомоги людям в залежності від вираженої психогенної реакції на надзвичайну ситуацію. Особливості екстреної психологічної допомоги персоналу аварійно-рятувальних служб.

Тема 8. Психологічна допомога постраждалим залежно від виду надзвичайної ситуації

Психологія жертви. Поняття про синдром набутої безпорадності. Клініка психічних розладів у постраждалих від стихійних лих, катастроф. Організація психологічної допомоги постраждалим у вогнищах стихійних лих та катастроф. Психологічні наслідки тероризму. Діагностика психічних розладів і організація психологічної допомоги заручникам. Психологічні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС. Особливості психологічної допомоги постраждалим внаслідок техногенних катастроф (на прикладі аварії на ЧАЕС). Психологічні наслідки, викликані воєнними діями. «В'єтнамський синдром». Особливості психологічної допомоги учасникам бойових дій та їх сім'ям.

Тема 9. Психологічна діагностика, корекція та профілактика в роботі з постраждалими у надзвичайних ситуаціях

Методи вивчення психічного стану, поведінки людини і групи у надзвичайних ситуаціях. Методи вивчення суб'єктивної значущості для людини психогенних ситуацій. Основні методики діагностики кризових станів: ОСЗ Холмса-Райха, шкала оцінки впливу травматичної події, методика визначення домінуючого стану (В.Л.Куликов), методика

«Прогноз», тест «СР-45», методика «Рівень суб'єктивного контролю», шкала депресії, шкала безнадії Бека, методика «Лінія життя», методика WCQ (дослідження копінг-поведінки), методика визначення ведучих механізмів психологічного захисту, методика діагностики рівня соціальної фрустрованості (Л.І.Вассерман), методика дослідження синдрому емоційного вигорання (В.Бойко) та ін. Використання проєктивних методів у психології надзвичайних ситуацій. Специфіка діагностики психічних станів у дітей, які пережили надзвичайні ситуації.

Психологічна профілактика психічних розладів в осіб, які пережили надзвичайну ситуацію. Особливості групової психокорекції гострих та посттравматичних стресових станів потерпілих у надзвичайних ситуаціях. Форми і методи психологічної роботи з психотравмою (психологічний дебрифінг,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 18

аутодебрифінг, група підтримки дітям та дорослим в гострому горі, програма подолання психічних травм дитинства та ін.). Стадії роботи з психотравмою: гостра фаза, фаза корекції і реабілітації. Мета, специфіка та завдання основних напрямків комплексної реабілітації постраждалих у надзвичайній ситуації

Інформаційні джерела блоку

1. Antipov A. Neuroethics and mental health: points of contact. Neuroscience for Medicine and Psychology. 2019. No. 15. P. 66–67.
2. Міщенко М. С. Психологія життєвої кризи особистості : навч.-метод. посіб. Умань : Візаві, 2020. 154 с.
3. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій : навчально-методичний посібник. Миколаїв, «Іліон», 2018 с. 298 с.
4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1. / Загальна ред.: Н. Пророк. Київ, 2018. 208 с.
5. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. / Загальна ред.: Л. Царенко. Київ, 2018. 240 с.
6. Кризова психологія: навчальний посібник / За заг. ред. проф. О. В. Тімченка. Харків: НУЦЗУ, 2019. 401с.
7. Психологія надзвичайних ситуацій : навчально-методичні матеріали до практичних занять / укладач: Г. Є. Улунова. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 42 с.

Програма підготовки блок «Сучасні методи психокорекції та психотерапії»

Змістовий модуль 1. Поняття про методи сучасної психотерапії та їх презентація в позитивній психотерапії.

Тема 1. Поняття про сучасні методи психотерапії.

Сутність, об'єкт і предмет психотерапії. Класифікація методів психотерапії. Етапи психотерапевтичного процесу. Вимоги до особистості психотерапевта. Модель ефективного психотерапевта за В. Карікашем. Етичні основи і принципи психотерапії.

Тема 2. Базові техніки психотерапії.

Простір психотерапевтичного контакту. Техніки налагодження контакту. Робота з образами та символами. Актуалізація внутрішніх ресурсів клієнта. Застосування гіпнозу у психотерапії.

Тема 3. Методи позитивної психотерапії.

Зміст та основні характеристики позитивної психотерапії. Принципи позитивної психотерапії. Базові та актуальні здібності в позитивній психотерапії. Техніки positum-підходу. Сфери переробки конфлікту (балансна модель) в позитивній психотерапії. Поняття про моделі для наслідування та базові емоційні установки. Стадії взаємодії в позитивній психотерапії. П'ятикрокова модель консультування та самопомоги.

Тема 4. Логотерапевтичні методи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 08.05/053.00.1/М/ОК15 - 2023
	Екземпляр № 1	Арк 20/ 19

Зміст та мета логотерапії. Види та характеристика основних груп цінностей за В. Франклом. Основні логотерапевтичні техніки.

Тема 5. Методи нарративної психотерапії.

Теоретичні засади нарративної психотерапії. Психологічна герменевтика та її основні поняття. Поняття про наратив. Деконструкція та екстерналізація – ключові техніки нарративної психотерапії. Формат практики нарративної психотерапії.

Тема 6. Арт-терапевтичні методи.

Загальна характеристика арт-терапії. Переваги та недоліки арт-терапії порівняно з іншими методами. Форми, види та моделі арт-терапії. Структура проведення арт-терапевтичного заняття.

Тема 7. Групова психотерапія.

Поняття про групову психотерапію, її переваги та обмеження. Загальна характеристика психотерапевтичних груп. Поняття групової динаміки та її складові.

Тема 8. Психодрама.

Поняття про психодраму, її мета і завдання. Основні елементи психодрами. Ключові компоненти психодрами. Форми і фази психодрами. Основні психодраматичні техніки.

Тема 9. Системна сімейна психотерапія.

Загальна характеристика системної сімейної психотерапії. Параметри сімейної системи. Методологічні принципи системної сімейної психотерапії. Етапи впливу на сімейну систему.

Інформаційні джерела блоку

1. Васильєв Я. В. Психокорекція позицій цільової спрямованості особистості: навч. посіб. / Я. В. Васильєв, В. І. Каневський. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. – 88 с.
2. Кузікова С. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посібник 2-ге вид., стер. Суми: Університетська книга, 2018. – 384 с.
3. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Навч. Посібн. Модульно рейтинговий курс. 3-тє вид. – К.: Видавничий дім „Персонал”, 2019. – 544 с.